

Alle criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen voor de geselecteerde productgroepen

Uw heeft de knop 'Print onderstaande criteria' gebruikt om alle criteria te downloaden van de door u geselecteerde productgroepen in de MVI-criteriatool. Het wordt afgeraden dit document zonder verder overwegen toe te passen in een aanbesteding. U kunt in de MVI-criteriatool specifieke criteria selecteren met de knop 'Toevoegen' en deze met de knop 'Verder' vervolgens downloaden in een PDF- of Word-bestand.

1. Drukwerk / Milieumanagementsysteem is verplicht, Drukwerk

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** GE
- **Criteriumcode:** 015.01

Omschrijving

De inschrijver beschikt voor dat deel/die delen van de organisatie dat/die betrokken is/zijn bij de uitvoering van de aanbestede opdracht over een managementsysteem waarin ten minste de volgende onderwerpen zijn geregeld:

- milieubeleidsuitgangspunten van de organisatie;
- concrete maatregelen die de inschrijver heeft getroffen of gaat treffen om de milieubelasting van de **bedrijfsprocessen** die verband houden met de uitvoering van de opdracht te verminderen of te voorkomen, in elk geval ten aanzien van [X];
- hoe bovenstaande milieuaspecten van de organisatie worden gemonitord en geherwaardeerd als basis voor continue verbetering met specifieke aandacht voor de in deze criteria opgenomen milieuaspecten;
- hoe aandacht wordt besteed aan de bewustwording en de competentie van medewerker(s) en toeleverancier(s) ten aanzien van het omgaan met de voor deze opdracht relevante milieuaspecten; dat naleving van de op de verlangde prestatie(s) geldende milieuwetgeving is geborgd.

Toelichting voor de inkopende organisatie

De inkopende organisatie dient de [x] nader te specificeren. Voorbeelden van maatregelen die de inschrijver kan treffen om de milieubelasting te verminderen of te voorkomen zijn maatregelen voor: energieverbruik, VOS-uitstoot, gebruik van de grondstoffen papier en inkt, beperking van inschietverliezen en misdrukken, afvalproductie, afvalscheiding, aan de opdracht gerelateerd transport en verpakkingsmateriaal en, indien gebruik gemaakt wordt van het digitaal printproces de ozon- en fijnstofemissie.

Door middel van een intern milieumanagementsysteem laat een bedrijf zien dat milieuzorg structureel deel uitmaakt van de dagelijkse bedrijfsvoering.

Een milieuzorgsysteem zoals ISO 14001 of EMAS toont aan dat een bedrijf of organisatie een systematisch milieumanagementsysteem hanteert voor het behandelen van relevante milieukwesties tijdens dagelijkse activiteiten. Let er daarbij wel op dat het certificaat de in de eis gestelde onderwerpen betreft (milieubeleidsuitgangspunten, concrete maatregelen, monitoring, bewustwording personeel, borging van naleving milieuwetten). Op de [website van SCCM](#) is een database te vinden waarin alle ISO 14001-certificaten zijn opgenomen van in Nederland door de RvA geaccrediteerde certificatie-instellingen. Wanneer een certificaat er onverhoopt niet op mocht staan kan contact worden gezocht met de betreffende certificatie-instelling. Op [de website van SCCM](#) zijn de contactgegevens te vinden.

In de grafimediabranche is de Stichting Certificatie Grafimediabranche (SCGM) een geaccepteerde certificatie-instelling. De door hen gebruikte certificering is een directe vertaling van de ISO 14001 norm.

Van de onderwerpen die behandeld zijn in deze geschiktheidseis is vastgesteld dat ze proportioneel zijn in relatie tot de opdracht voor offsetdrukwerk en digitaal printwerk. Op [de site van SCCM bij 'files'](#) is een informatieblad te vinden over milieumanagementsystemen bij kleine organisaties.

Mogelijke bewijsmiddelen

- ISO 14001-certificaat, EMAS-certificaat, of een gelijkwaardig certificaat;
- verklaring dat de milieuzorg een structureel onderdeel uitmaakt van de dagelijkse bedrijfsvoering, van een onafhankelijke auditor, accountant of (geaccrediteerde) certificatie-instelling met aantoonbare kennis van zaken;
- of gelijkwaardig.

2. Drukwerk / Geen schadelijke stoffen in inkt, verfstoffen, vernis, toevoegingen, reinigingsmiddelen en oplosmiddelen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.02

Omschrijving

Voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk geldt dat voor de vervaardiging van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk geen inkten, verfstoffen, vernis, toevoegingen, reinigingsmiddelen of oplosmiddelen mogen worden gebruikt die geclassificeerd zijn met één of meerdere van de H-zinnen: H300 H301 H310 H311 H330 H331 H340 H341 H350 H350i H351 H360F H360FD H360Fd H360Df H361f H361d H361fd H362 H370 H371 H372 H373 H400 H410 H411 H412 H413 EUH059 EUH029 EUH031 EUH032 EUH070. Als uitzondering op deze eis geldt dat UV-inkten en UV-vernissen geclassificeerd mogen zijn met H412.

Mogelijke bewijsmiddelen

- EU-Ecolabel of Nordic Swan keurmerk, of gelijkwaardig keurmerk;
- of gelijkwaardig.

3. Drukwerk / Grenzen aan schadelijke stoffen APEOI, halogenen en ftalaten, biocides

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.03

Omschrijving

Voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk geldt dat de toegepaste inkt, toners, lijm, reinigingsmiddelen of andere chemicaliën bij het vervaardigen van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk niet mogen bevatten: alkylfenoletoxylaten (APEO);

halogenen, met uitzondering van biocides met halogenen, met één of meerdere van de H-zinnen: H300 H301 H304 H310 H311 H330 H331 H340 H341 H350 H350i H351 H360F H360FD H360Fd H360Df H361f H361d H361fd H362 H370 H371 H372 H373 H400 H410 H411 H412 H413 EUH059 EUH029 EUH031 EUH032 EUH070; ftalaten met de H-zinnen: H360F, H360D, H361f; biocides, inclusief biocides met halogenen, met een log Pow (octanol/waterverdelingscoëfficiënt) $\geq 3,0$ of een experimenteel bepaalde bioconcentratiefactor (BCF) ≥ 100 .

Mogelijke bewijsmiddelen

- EU-Ecolabel of Nordic Swan keurmerk, of gelijkwaardig keurmerk;
- of gelijkwaardig.

4. Drukwerk / Grenswaarden aan isopropylalcoholgehalte

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.04

Omschrijving

Bij offsetdrukwerk zonder UV-inkten door middel van vellenoffsetdrukwerk, smalbaanrotatiedruk of rotatiedruk geldt dat het vochtwater dat gebruikt wordt voor de productie van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een maximaal isopropylalcoholgehalte (IPA-gehalte) heeft van:

- indien het vellenoffsetdrukproces wordt toegepast: 5 vol.%;
- indien het rotatie-offsetdrukproces wordt toegepast: 3 vol.%;
- indien het smalbaanrotatie-offsetdrukproces wordt toegepast: 5 vol.%.

Bij offsetdrukwerk met UV-inkten door middel van smalbaanrotatie geldt dat het vochtwater dat gebruikt wordt voor de productie van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een maximaal isopropylalcoholgehalte (IPA-gehalte) heeft van 7 vol.%.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Grafimediabedrijven dienen op grond van de Arboregeling, zoals verder uitgewerkt in de arbocatalogus grafimedia, per pers en minimaal per kwartaal het IPA-verbruik vast te leggen in een oplosmiddelenboekhouding. Hierin kan het IPA-gebruik per opdracht worden geregistreerd.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Kopie van de oplosmiddelenboekhouding, als bewijs voor het gehanteerde IPA-percentage bij het te leveren drukwerk.
- Of gelijkwaardig.

5. Drukwerk / Een lager isopropylalcoholgehalte wordt hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.05

Omschrijving

Bij offsetdrukwerk zonder UV-inkten door middel van vellenoffsetdrukwerk, smalbaanrotatiedruk of rotatiedruk geldt dat naarmate het vochtwater dat gebruikt wordt voor de productie van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een lager isopropylalcoholgehalte (IPA-gehalte) heeft dan 5 vol.%, de inschrijving hoger wordt gewaardeerd.

Bij offsetdrukwerk met UV-inkten door middel van smalbaanrotatie geldt dat naarmate het vochtwater dat gebruikt wordt voor de productie van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een lager isopropylalcoholgehalte (IPA-gehalte) heeft dan 7 vol.%, de inschrijving hoger wordt gewaardeerd.

Indien in het kader van deze aanbesteding digitaal printwerk wordt geleverd, in plaats van offsetdrukwerk, wordt de inschrijving hoger gewaardeerd.

Toelichting voor de inkopende organisatie

De inkopende organisatie kan overwegen om drukwerk dat volledig IPA-vrij geproduceerd wordt, een extra hoge waardering toe te kennen.

Grafimediabedrijven dienen op grond van de arbo-regeling, zoals verder uitgewerkt in de Arbocatalogus grafimedia, per pers en minimaal per kwartaal het IPA-verbruik vast te leggen in een oplosmiddelenboekhouding. Hierin kan het IPA-verbruik per opdracht worden geregistreerd.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Kopie van de oplosmiddelenboekhouding, als bewijs voor het gehanteerde IPA-percentage bij het te leveren drukwerk.
- Of gelijkwaardig.

6. Drukwerk / Vlampunt reinigingsmiddelen > 55°C

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.06

Omschrijving

Voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk – reinigingsmiddelen geldt dat voor het dagelijks procesmatig reinigen van het inktwerk en rubberdoek (niet zijnde reparatie of technische onderhoudsactiviteiten) van de drukpers in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een reinigingsmiddel met een minimaal vlampunt van 55°C dient te worden gebruikt.

Een reinigingsmiddel uit de klasse K3 (hieronder vallen de reinigingsmiddelen met een vlampunt van 55-100°C) voldoet in ieder geval aan deze eis.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Een grafmediabedrijf is verplicht het jaarverbruik van de gebruikte reinigingsmiddelen te registreren in een verbruiks-registratie.

Mogelijke bewijsmiddelen

- kopie van de verbruiksregistratie reinigingsmiddelen;
- of gelijkwaardig.

7. Drukwerk / Vlampunt reinigingsmiddelen > 100°C wordt hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.07

Omschrijving

Voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk – reinigingsmiddelen geldt dat indien bij het dagelijks procesmatig reinigen van het inktwerk en rubberdoek (niet zijnde reparatie of technische onderhoudsactiviteiten) van de drukpers van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk een reinigingsmiddel wordt gebruikt met een vlampunt van 100°C of hoger, de inschrijving hoger wordt gewaardeerd.

Indien een plantaardig reinigingsmiddel (VCA) wordt gebruikt dat aantoonbare milieuvoordelen meebrengt ten opzichte van het niet-plantaardige alternatief, wordt de inschrijving hoger gewaardeerd.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Een grafmediabedrijf is verplicht het jaarverbruik van de gebruikte reinigingsmiddelen te registreren in een verbruiksregistratie.

Mogelijke bewijsmiddelen

- kopie van de verbruiksregistratie reinigingsmiddelen;
- onderzoeksrapport dat door een onafhankelijke derde is opgesteld;
- of gelijkwaardig.

8. Drukwerk / Bij offsetdrukwerk: Drukplaten zonder film

en/of chemicaliën vervaardigd worden hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.08

Omschrijving

Indien bij de drukplaten voor het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk:

1. Voor het vervaardigen van de drukplaten een technologie wordt toegepast waarbij geen film wordt gebruikt, wordt de inschrijving hoger gewaardeerd, dan wanneer er wel film wordt gebruikt.
2. Voor het vervaardigen van de drukplaten een technologie wordt toegepast waarbij zowel geen film als geen chemicaliën worden gebruikt, wordt de inschrijving nog hoger gewaardeerd.

Indien in het kader van deze aanbesteding digitaal printwerk wordt geleverd, wordt de inschrijving even hoog gewaardeerd, als wanneer het offsetdrukwerk zou betreffen waarbij noch film, noch chemicaliën worden gebruikt.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Het digitaal printproces gebruikt geen drukplaten, daarom geldt dat op het moment dat de inschrijver de keuze heeft om het drukwerk te vervaardigen door middel van het offsetdrukproces, dan wel het digitaal printproces, de inschrijving met het digitaal printwerk even hoog gewaardeerd wordt als wanneer het offsetdrukwerk zou betreffen waarbij noch film, noch chemicaliën worden gebruikt.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Procesbeschrijving van de door de inschrijver gehanteerde technologie, of een eigen verklaring om aan te tonen dat de inschrijver een CTP-chemievrije of CTP-chemie arme technologie hanteert.
- Of gelijkwaardig.

9. Drukwerk / Lage CO₂-voetafdruk wordt hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.10

Omschrijving

Naarmate de CO₂-voetafdruk van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk lager is dan de hoogste CO₂-voetafdruk van de inschrijvingen, wordt dat hoger gewaardeerd.

De voetafdruk dient berekend te worden volgens de methode van de internationale standaard 'het Broeikasgassenprotocol' (zoals omschreven in [The GHG Protocol Product Life Cycle Accounting and Reporting Standard](#))

De rekenmethode, die omschreven is in "The GHG Protocol Product Life Cycle Accounting and Reporting Standard", maakt het mogelijk de totale CO₂-voetafdruk van de specifieke drukorder uit te rekenen. In ClimateCalc (<http://www.climatecalc.eu>) is deze methodiek toegepast voor de CO₂-voetafdrukberekening van een individuele drukorder. Als bij de berekening van de CO₂-voetafdruk gebruik is gemaakt van ClimateCalc, dan is de CO₂-voetafdruk volgens de internationale standaard 'het Broeikasgassenprotocol' berekend.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Binnen de grafimediabranche wordt CO₂-reductie steeds actueler. Hetzelfde geldt voor het laten maken van een CO₂-voetafdrukberekening. Zolang deze berekening nog geen gemeengoed is in de branche, is het verstandig hier rekening mee te houden bij het bepalen van het gewicht in de beoordelingsschaal.

Mogelijke bewijsmiddelen

- CO₂-voetafdruk, berekend volgens de rekenmethode omschreven in "The GHG Protocol Product Life Cycle Accounting and Reporting Standard";
- of gelijkwaardig.

10. Drukwerk / Bij offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk: recyclebaar drukwerk wordt hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.11

Omschrijving

Indien het te leveren drukwerk recyclebaar is, wordt de inschrijving hoger gewaardeerd. Het te leveren drukwerk is recyclebaar wanneer:

- coatinglakken (dispersie, vernis en UV) en lamineermiddelen (waaronder polyetheen en/of polyetheen/polipropyleen) uitsluitend worden toegepast voor de omslagen van boeken, tijdschriften, blocnotes, schriften en catalogi, en;
- een volledige inventarisatie aanwezig is van alle materialen die in het te leveren drukwerk zijn verwerkt, en;
- de gebruikte materialen aan het eind van de levensfase van het te leveren drukwerk gerecycled kunnen worden zonder hun oorspronkelijke kwaliteit te verliezen, en;
- het bedrukt papier ontinktbaar is.

Onder 'oorspronkelijke kwaliteit' wordt verstaan dat het materiaal na afloop van de levensduur van het te leveren drukwerk voor dezelfde of andere nuttige toepassingen kan worden gebruikt.

Onder ontinktbaar bedrukt papier wordt verstaan dat drukwerk dat na recycling bestaat uit vrijwel geheel helder, inktloos, ongetint, schoon, vlekkeloos en verduisteringsfiltraatloos materiaal. Ontinktbaarheid wordt in elk geval aangenomen als:

1. door de inktproducent is aangetoond dat de inkt ontinktbaar is volgens de ontinkingsscorelijst of equivalente testmethoden. Op het moment dat geen van de parameters uit de ontinkingsscorelijst een score onder de 0 heeft, is het bedrukt papier ontinktbaar. Voor de ontinkingsscorelijst wordt de testmethode INGEDE-methode 11 toegepast. Equivalente testmethoden waarmee op onafhankelijke wijze wordt aangetoond dat de inkt ontinktbaar is, mogen eveneens worden gebruikt, of;
2. voor de basis van offsetinkten minerale oliën worden gebruikt, of;
3. het drukwerk is voorzien van het EU Ecolabel of Nordic Swan keurmerk.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Beschrijving van hoe het te leveren drukwerk aan het eind van de levensfase gerecycled kan worden zonder verlies van de oorspronkelijke kwaliteit.
- Of gelijkwaardig.

11. Drukwerk / Jaarlijkse rapportage van milieumanagementsysteem

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 015.12

Omschrijving

Bij raamcontract en meerjarencontract voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk geldt dat de opdrachtnemer jaarlijks, met betrekking tot de onderhavige opdracht, een nieuwe rapportage aan de inkopende organisatie beschikbaar dient te stellen over de inhoud van zijn milieumanagementsysteem en het bijbehorende plan van aanpak met verbeterpunten. Hierin wordt tenminste ingegaan op de beheersing en vermindering van de milieubelasting van de bedrijfsprocessen die verband houden met de uitvoering van de opdracht, in elk geval energieverbruik, VOS-uitstoot, gebruik van de grondstoffen papier en inkt, beperking van inschietverliezen en misdrukken, afvalproductie, afvalscheiding, aan de opdracht gerelateerd transport en verpakkingsmateriaal en, indien gebruik gemaakt wordt van het digitaal printproces, de ozon- en fijnstofemissie.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Deze contractbepaling hoort bij de geschiktheidseis ' **Milieumanagementsysteem is verplicht**'.

Het voldoen aan de geschiktheidseis toont slechts aan dat de inschrijver op het moment van inschrijving aan de geschiktheidseis voldoet. Met deze eis kan de inkopende organisatie erop toezien dat de opdrachtnemer de maatregelen die hij getroffen heeft om de milieubelasting van de bedrijfsprocessen die verband houden met de uitvoering van de opdracht te beheersen en te verminderen, blijft toepassen.

Aanvullend, voor zover relevant, kan worden gevraagd om:

- periodiek overleg tussen opdrachtnemer en inkopende organisatie over het bereiken van de doelstellingen uit het plan van aanpak;
- periodiek overleg tussen opdrachtnemer en inkopende organisatie over mogelijke verbeteringen.

12. Drukwerk / Jaarlijkse rapportage van verbeterde milieuprestaties

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 015.13

Omschrijving

Bij raamcontract en meerjarencontract voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk geldt dat de opdrachtnemer de inkopende organisatie (jaarlijks) dient te informeren over zijn product- en procesinnovaties die de milieuprestaties die van invloed zijn op de uitvoering van de opdracht verbeteren. De opdrachtnemer stemt met de inkopende organisatie af of deze toegepast kunnen worden in de lopende opdracht.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Om bediend te kunnen worden met optimale milieuprestaties van de grafimediabedrijven binnen het kader van de opdracht, is deze eis opgenomen. De inkopende organisatie heeft met deze eis de mogelijkheid om te profiteren van de milieugerichte innovaties van de opdrachtnemer.

Let bij het toepassen van deze eis en het toepassen van innovaties wel op de vereisten voor het wijzigen van een overheidsopdracht (uitzonderingen) in art. 2.163 a-g Aw 2012 en de vraag of een inschrijver in zijn prijsaanbieding rekening heeft kunnen houden met de desbetreffende werkzaamheden.

13. Drukwerk / Papier voor professionele afdrukken: 75% teruggewonnen papiervezels, waarvan 80% na verbruik gerecyclede vezels

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.14

Omschrijving

Het papier voor professionele afdrukken moet zijn gemaakt van ten minste 75% teruggewonnen papiervezels, waarvan ten minste 80% bestaat uit na verbruik gerecyclede vezels. Teruggewonnen papiervezels zijn zowel na verbruik teruggewonnen gerecyclede vezels als vóór verbruik gerecyclede vezels van papierfabrieken, ook wel uitval genoemd. Na verbruik gerecyclede vezels kunnen afkomstig zijn van consumenten, kantoren, drukkerijen, boekbinders

enz.

Gebaseerd op EU GPP

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerk is te vinden op [de website van PIANOo](#).
- Technische productspecificaties of andere documentatie waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Rapport van een onafhankelijk deskundige, waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

14. Drukwerk / Voertuigen voor vervoer van teruggewonnen papiervezels voldoen ten minste aan emissieklasse 5

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.15

Omschrijving

Voor het vervoer van de teruggewonnen papiervezels die worden ingezet voor het geleverde papier, dient gebruik te worden gemaakt van voertuigen die ten minste aan emissieklasse 5 voldoen.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Ten opzichte van het gebruik van virgin vezels is er bij teruggewonnen papiervezels meer transport, omdat de bomen benodigd voor virgin papier altijd in de nabijheid van de fabriek staan. Door ten minste de eisen van de productgroep Transport op te nemen in de papieraanbesteding, zorgt de inkopende organisatie ervoor dat ook transport van de teruggewonnen papiervezels aan de relevante duurzaamheidcriteria voldoet.

Emissiewaarden per type voertuig (gewichtsklasse en brandstof) van de genoemde emissieklasse zijn o.a. te vinden op [de website van de EU ten aanzien van 'Air emissions from road vehicles'](#) en in het [Staatsblad 398 Besluit van 29 oktober 2019 tot wijziging van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer en het Kentekenreglement in verband met de harmonisatie van milieuzones] (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-398.html>).

Uit de typegoedkeuringspapieren is onder andere de emissieklasse per type voertuig af te leiden. Via de RDW website kan door het kenteken in te voeren van het ingezette voertuig onder andere ook de emissieklasse worden achterhaald.

Mogelijke bewijsmiddelen

- afschrift van de typegoedkeuringspapieren van de voor de uitvoering van de opdracht in te zetten voertuigen;

- of gelijkwaardig.

15. Drukwerk / Verplicht voldoen aan de criteria milieukeur type I voor papierproductie

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.16

Omschrijving

Er moet voldaan worden aan de criteria van het [EU-Ecolabel voor grafisch papier \(11 januari 2019\)](#) of andere milieukeuren van type I die betrekking hebben op de papierproductie zelf (en niet op de beheerpraktijken van de fabriek).

Gebaseerd op EU GPP

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerk is te vinden op [de website van PIANOo](#).
- Technische productspecificaties of andere documentatie waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Rapport, of andere documentatie van een onafhankelijk deskundige, waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

16. Drukwerk / (Verwerkt) Hout dient aan duurzaamheidseisen te voldoen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.17

Omschrijving

Te leveren hout of hout verwerkt in te leveren (hout)producten dient te voldoen aan de 'Dutch Procurement Criteria for Timber' ten aanzien van duurzaam bosbeheer en de handelsketen, inclusief de [bijbehorende beoordelingsmethode](#).

Hout dat onder een certificeringsstelsel wordt geleverd, moet vergezeld gaan van de op de levering betrekking hebbende factuur en/of pakbon van de inschrijver. Facturen moeten zijn voorzien van:

- naam en adresgegevens van opdrachtgever en inschrijver;
- datum uitgifte;

- houtsoort en/of productbeschrijving;
- volume of aantal van het geleverd product;
- naam van het certificeringssysteem en de claim (bijv. FSC 100% of PEFC gecertificeerd);
- Chain-of-Custody certificaatnummer van de leverancier.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Als hulpmiddel bij het leveren van alternatief bewijs kan de inschrijver gebruik maken van ' [Documents for Category B evidence](#)'. Meer informatie is te vinden op de [website van Timber Procurement Assessment Committee \(TPAC\)](#) en de website van [Inkoop duurzaam hout & papier](#).

Mogelijke bewijsmiddelen

- Certificaat van de voor dit dossier verantwoordelijke staatssecretaris toegelaten certificeringssystemen, geldend op datum van aankondiging. Voor alle goedgekeurde certificeringssystemen, zie de rechterkolom van de [tabel judgements](#)
- Alternatief en verifieerbaar bewijs waaruit blijkt dat aan de gestelde eis wordt voldaan. Als hulpmiddel bij het leveren van alternatief bewijs kan de inschrijver gebruik maken van [Documents for Category B evidence](#).

17. Drukwerk / Beperking van gevaarlijke stoffen en mengsels

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.18

Omschrijving

Bij de productie van het te leveren papier mag geen gebruik zijn gemaakt van de gevaarlijke stoffen en mengsels, genoemd in criterium 4 (Uitgesloten of beperkte stoffen en mengsels) van het [EU-Ecolabel voor grafisch papier \(11 januari 2019\)](#).

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerk is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met het EU-Ecolabel voldoen in elk geval aan deze eis.
- Technische productspecificaties of andere documentatie waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Rapport of andere documentatie van een onafhankelijk deskundige, waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

18. Drukwerk / Grenswaarden emissies naar water en lucht

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.19

Omschrijving

Van het te leveren papier mogen de emissies naar water en lucht bij de productie van pulp en papier niet hoger zijn dan de waarden, berekend volgens de methode zoals omschreven in het [EU-Ecolabel voor grafisch papier \(11 januari 2019\)](#) (Criterium 1 a en b - Emissies naar het water en de lucht).

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerk is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met het EU-Ecolabel voldoen in elk geval aan deze eis.
- Technische productspecificaties of andere documentatie waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Rapport, of andere documentatie van een onafhankelijk deskundige, waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

19. Drukwerk / Grenswaarde CO₂-uitstoot

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.20

Omschrijving

De kooldioxide-emissies uit fossiele brandstoffen die voor de productie van warmte en elektriciteit voor het productieproces (al dan niet op de productielocatie) worden gebruikt, mogen de volgende grenswaarden niet overschrijden:

- 1 100 kg CO₂/ton voor papier dat van 100 % ontinkte/gerecyclede pulp wordt gemaakt;
- 1 000 kg CO₂/ton voor papier dat van 100 % chemische pulp wordt gemaakt;
- 1 600 kg CO₂/ton voor papier dat van 100 % mechanische pulp wordt gemaakt.

Voor papier dat uit een combinatie van chemische pulp, gerecyclede pulp en mechanische pulp wordt gemaakt, wordt een gewogen grenswaarde berekend op basis van het aandeel van elke pulpsoort in het mengsel. De werkelijke emissiewaarde wordt berekend als de som van de emissies van de pulp- en papierproductie, gelet op het mengsel van de gebruikte pulpsoorten. De CO₂-emissies per ton product moeten worden berekend conform de in het [EU-Ecolabel voor grafisch papier \(11 januari 2019\)](#)

beschreven afbakening en methodiek.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Berekening conform de in EN643 beschreven methode.
- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerk is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met het EU-Ecolabel voldoen in elk geval aan deze eis.
- Of gelijkwaardig.

20. Drukwerk / Mogelijkheid tot herbruikbaarheid en recycling verpakkingen wordt hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.23

Omschrijving

De inschrijver dient aan te geven:

- welk percentage van de verpakking geschikt is voor hergebruik;
- welk percentage van de verpakking geschikt is voor recycling;
- welk systeem in werking is om de verpakking te hergebruiken (denk bijvoorbeeld aan een poolsysteem of statiegeldsysteem);
- welk systeem in werking is om de verpakking goed te recyclen;
- of multilayers en samengestelde verpakkingen worden gebruikt;
- of kunststoffen 'lager tarief', volgens de definitie van het afvalfonds worden gebruikt.

Naarmate de inschrijver zorg draagt voor betere mogelijkheid tot hergebruik of recycling van de verpakking wordt dit deel van de inschrijving hoger gewaardeerd. Hergebruik en meervoudig gebruik wordt hoger gewaardeerd dan recycling. De inschrijver kan een hogere waardering verdienen door:

- Hoogste waardering: verpakkingen te gebruiken die geschikt zijn voor hergebruik;
- Gemiddelde waardering: verpakkingen te gebruiken geschikt zijn voor recycling, het gebruik van multilayers, en samengestelde verpakkingen te vermijden en zoveel mogelijk gebruik te maken van kunststoffen 'lager tarief', volgens de definitie van het afvalfonds.

Definitie gerecycled materiaal:

materiaal dat verkregen is via opwerking van afvalmateriaal. Dit kan een afvalstroom in een productieproces zijn (Pre-consumer fase) of afkomstig van producten die al een eerdere gebruiksfunctie hebben vervuld, zoals consumentenafval (Post-consumer fase). Het materiaal kan afkomstig zijn van zowel soortgelijke als andersoortige producten dan het doelproduct. Kenmerkend voor recycling is dat het materiaal gescheiden wordt tot een zo zuiver mogelijke

grondstof en aan het begin van een productieproces wordt heringevoerd. Op voorhand van het recyclingproces is doorgaans niet bekend in welk eindproduct het materiaal terecht komt. Doorgaans is een bewerking nodig om de materialen opnieuw in te kunnen zetten in de oorspronkelijke of andere toepassing.

Definitie hergebruikte producten of onderdelen:

producten of onderdelen die al in gebruik zijn geweest in dezelfde, oorspronkelijke vorm. Gerecyclede grondstoffen vallen niet onder deze definitie, aangezien deze via een omvormproces zijn verkregen; bij recycling wordt de oorspronkelijke vorm van het product niet behouden.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Het Afvalfonds heeft per 1 januari 2019 een gedifferentieerd tarief voor kunststof. Voor goed uit te sorteren en te recycleren verpakkingen met een positieve marktwaarde geldt een lager tarief. Deze materiaalsoort heet 'Kunststof lager tarief'. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor het gedifferentieerde tarief worden nader uitgewerkt in een aparte regeling. Meer informatie zie [Afvalfonds Verpakkingen](#). Daar is ook te zien welke kunststoffen een lager tarief hebben.

21. Drukwerk / Een beter plan circulaire economie wordt hoger gewaardeerd - bij voldoende aanbod

- **Ambitieniveau:** 3
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.24

Omschrijving

De inschrijver dient een plan van aanpak in, waarin wordt beschreven welke bijdrage wordt geleverd aan de circulaire economie door de opdracht waarop de aanbesteding betrekking heeft. Elementen die in het plan naar voren moeten komen zijn:

- visie op (de onderdelen van) de opdracht als het gaat om grondstofgebruik: hoe draagt het grondstofgebruik in deze opdracht bij aan een circulaire economie.
- visie op (de onderdelen van) de opdracht als het gaat om waardebehoud van grondstoffen tijdens en na gebruik.
- visie op (de onderdelen van) de opdracht: vrijkomende reststoffen bij uitvoering van de opdracht.
- Samenwerking met en consequenties voor de inkopende organisatie, zoals het bijhouden van administratie voor onderhoud of retoursystemen.
- Samenwerking met ketenpartners.
- Bij een contract waarin (ook) langjarig onderhoud (meer dan drie jaar) of leveringen gedurende meer dan drie jaar: specifieke visie op doorontwikkeling richting een volledig circulair systeem, gedurende de looptijd van het contract.
- Organisatie en taakverdeling gedurende de looptijd van het contract:
 - beoogde rollen en verplichtingen van de inschrijver/leverende partij(en);
 - beoogde rollen en verplichtingen van de aanbestedende partij.

Een beter plan wordt hoger gewaardeerd. Het plan van aanpak wordt beoordeeld op de volgende aspecten:

- Compleetheid van beschreven onderwerpen.
- Realiteitszin: stand van zaken, doelen, benodigde acties en tijdspad.
- SMART aanpak en doelen m.b.t.:
 - betrokkenheid van samenwerkingspartners in de gehele keten;
 - organisatie van het project.
- Motivatie van de rol van de diverse ketenpartijen en aanbestedende partij.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Dit criterium is van toepassing als uit marktverkenning blijkt dat er producten of product-dienstcombinaties op de markt worden aangeboden die voldoen aan de principes van een circulaire economie, zoals beschreven in de [wegwijzer Circulair Inkopen](#).

Evalueer als inkopende organisatie ook de beoogde contractvorm, bijvoorbeeld een product-service-systeem (lease, pay-per-use), koop-terugkoop, koop-doorkoop.

Voor meer informatie over circulair inkopen, zie de [het stappenplan op de website van PIANOo](#).

Indien het onderwerp circulaire economie gewenst is als selectiecriteria, kan de inschrijver worden gevraagd naar referenties van uitgevoerde projecten volgens de principes van de circulaire economie en de toepassing in de eigen organisatie.

22. Drukwerk / Een beter plan circulaire economie wordt hoger gewaardeerd - bij onvoldoende aanbod

- **Ambitieniveau:** 3
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.25

Omschrijving

De inschrijver dient een ontwikkelplan in te dienen, dat bij uitvoering leidt tot een zo circulair mogelijke omgang met grondstoffen gedurende de loop van het contract. In het plan wordt ingegaan op:

- visie op (de onderdelen van) de opdracht als het gaat om grondstofgebruik: hoe draagt het grondstofgebruik in deze opdracht bij aan een circulaire economie.
- visie op (de onderdelen van) de opdracht als het gaat om waardebehoud van grondstoffen tijdens en na gebruik.
- visie op (de onderdelen van) de opdracht als het gaat om vrijkomende reststoffen ten gevolge van de werkzaamheden.
- Het identificeren en benoemen van nog niet-circulaire aspecten van de keten.
- Te nemen maatregelen om circulariteit te vergroten:
 - welke stimulerende maatregelen worden getroffen;

- welk onderzoek naar circulariteit en de wijze waarop dat kan worden bereikt wordt uitgevoerd;
- welke (keten)partijen worden daarbij betrokken.
- Het beoogde doel en tijdspad voor de totstandkoming van een circulair systeem.
- De rol van de inschrijver en de rol van de inkopende organisatie bij de doorontwikkeling.
- Organisatie en taakverdeling gedurende de looptijd van het contract:
 - beoogde rollen en verplichtingen van de inschrijver/leverende partij(en);
 - beoogde rollen en verplichtingen van de inkopende organisatie (zoals het bijhouden van administratie voor onderhoud of retoursystemen).

Een beter plan wordt hoger gewaardeerd. Het plan wordt beoordeeld op de volgende aspecten:

- Compleetheid van beschreven onderwerpen.
- Realiteitszin: stand van zaken, doelen, benodigde acties en tijdspad.
- SMART aanpak en doelen m.b.t.:
 - betrokkenheid van samenwerkingspartners in de gehele keten;
 - organisatie van het project.
- Motivatie van de rol van de diverse ketenpartijen en aanbestedende partij.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Dit criterium is van toepassing als:

- uit marktverkenning blijkt dat er nog niet of nauwelijks producten of product-dienstcombinaties op de markt worden aangeboden die voldoen aan de principes van een circulaire economie, zoals beschreven in de [wegwijzer Circulair Inkopen](#) en
- er sprake is van een contract waarin (ook) langjarig onderhoud (meer dan drie jaar) of sprake is van leveringen gedurende meer dan drie jaar.

Voor meer informatie over circulair inkopen, zie [het stappenplan op de website van PIANOo](#).

Indien het onderwerp circulaire economie gewenst is als selectiecriterium, kunt u vragen naar de referenties van de gegadigde op uitvoer van projecten volgens de principes van de circulaire economie en de toepassing in de eigen organisatie.

23. Drukwerk / Verbeteren arbeidsomstandigheden, mensenrechten en leefbaar loon (ISV)

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.26

Omschrijving

De Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) dragen bij aan het uitbannen van sociale

misstanden in de inkoopketen, zoals kinderarbeid, hongerlonen en onmenselijke werkomstandigheden. Via een proces van *due diligence* richten de ISV zich op het bevorderen van het naleven van de internationale arbeidsnormen en mensenrechten in de productieketens van Rijksleveranciers.

Middels het inschrijven op onderhavige aanbesteding committeert inschrijver zich aan het naleven van de ISV, zoals uitgewerkt in contractbepaling [X].

Vragen over het toepassen van de ISV kunnen worden gesteld tijdens de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst geeft zo nodig een toelichting in een Nota van Inlichtingen.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Dit criterium is afkomstig uit het rijksbeleid ISV, dat **verplicht** wordt toegepast bij opdrachten van de Rijksoverheid die behoren tot één van de 10 risicocategorieën met een (geraamde) waarde groter of gelijk aan de Europese aanbestedingsdrempels.

In andere gevallen (dus bij rijksaanbestedingen buiten de 10 risicocategorieën en/of onder de aanbestedingsdrempels of aanbestedingen van andere overheden zoals gemeenten, provincies, waterschappen en andere publieke instellingen) kunnen de ISV op dezelfde wijze worden toegepast. Inmiddels kiezen veel andere overheden ervoor dit beleid ook toe te passen binnen risicovolle productgroepen.

Maak hierbij gebruik van:

- bestekteksten en een handreiking voor bedrijven en een overzicht van [de 10 risicocategorieën](#)

Voor meer informatie:

- [handreikingen ISV](#);
- [meer informatie en praktische handvatten ISV](#);
- informatie over risicovolle sectoren: [KPMG rapport 'MVO Sector Risico Analyse' van sept. 2014](#);
- [MVO Risicochecker](#)

Due diligence betreft een doorlopend proces, waarbij naarmate de onderneming en/of de sector hier meer ervaring mee krijgt, er ook steeds meer inzicht in de keten en de risico's komt. De contractmanager beoordeelt de due diligence van opdrachtnemer en bespreekt dit met opdrachtnemer. Op de site van PIANOo is een handleiding te vinden voor het [toepassen van ISV in de verschillende fasen van het inkoopproces](#). Daar zijn ook voorbeelddocumenten, onderzoeken, adviesdocumenten en praktijkvoorbeelden beschikbaar.

Naast deze eis dient de inkopende organisatie een CB op te nemen, waarin de due diligence-verplichtingen waaraan leverancier na contractsluiting dient te voldoen worden uitgewerkt.

Bijbehorende contractbepaling

De Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) dragen bij aan het uitbannen van sociale misstanden in de inkoopketen, zoals kinderarbeid, hongerlonen en onmenselijke werkomstandigheden. Via een proces van *due diligence* wordt de naleving van de internationale arbeidsnormen en mensenrechten in de productie- en toeleveringsketen bevorderd.

Opdrachtnemer dient in dit kader een due diligence-proces uit te voeren conform het onderstaande:

1. Risicoanalyse productieketen

Uiterlijk 3 maanden na definitieve gunning van de opdracht wordt een risicoanalyse door de opdrachtnemer aangeleverd ten aanzien van de [eerste schakel/ # schakels/ gehele keten] van het productieproces waarin het volgende is opgenomen:

- een beschrijving van de [eerste schakel/ # schakels/ gehele keten] van het productieproces;
- een analyse van de risico's op schending van arbeids- en mensenrechten in de keten.

2. Plan van aanpak mitigeren risico's

Uiterlijk 6 maanden na definitieve gunning van de opdracht wordt een plan van aanpak door de opdrachtnemer verstrekt om de risico's die in de risicoanalyse zijn vermeld te mitigeren.

In het plan van aanpak zijn opgenomen:

- een overzicht en beschrijving van de inspanningen die de opdrachtnemer zal leveren om de risico's te mitigeren;
- een planning ten aanzien van de inspanningen die de opdrachtnemer zal leveren;
- (optioneel) een toelichting op het tot stand komen van het plan van aanpak, bijvoorbeeld informatie over de betrokkenheid van stakeholders.

Indien de opdrachtnemer aangesloten is bij een [IMVO-sectorconvenant](#), kan dit worden gezien als een actie om de risico's in zijn keten te verkleinen. De opdrachtnemer kan hier melding van maken in het plan van aanpak. Ook wanneer opdrachtnemer is aangesloten bij een keteninitiatief kan dit in het plan van aanpak gemeld worden. Het betekent echter niet dat de opdrachtnemer daarmee aan al zijn due diligence verplichtingen voldoet. Opdrachtnemer dient te controleren of het keteninitiatief alle risico's afdekt. Wanneer geconstateerd wordt dat dit niet het geval is, zal de opdrachtnemer in zijn plan van aanpak moeten uitwerken welke inspanningen ten aanzien van de (overgebleven) risico's geleverd gaan worden om deze te mitigeren.

3. Jaarlijkse rapportage

Gedurende de contractperiode rapporteert de opdrachtnemer jaarlijks ten opzichte van de ingangsdatum van de overeenkomst (of in geval van een korter lopende overeenkomst: bij de afronding daarvan) over zijn inzet ten aanzien van het naleven van de ISV. Hieruit moet blijken dat de opdrachtnemer een 'redelijke inspanning' heeft geleverd om de ISV na te leven.

De rapportage moet tevens gelijktijdig **openbaar** worden gemaakt, al dan niet als onderdeel van een rapportage die een breder deel van de activiteiten van de opdrachtnemer betreft, zoals een (duurzaamheids)jaarverslag. Openbaarmaking kan worden bereikt door plaatsing op de website van de opdrachtnemer.

De rapportage bevat in ieder geval:

- een risicoanalyse zoals beschreven onder 1;
- de maatregelen die in het jaar waarover gerapporteerd wordt zijn genomen om risico's te verminderen en eventuele schendingen van de ISV in de keten te verhelpen;
- de aanpak en resultaten van de monitoring op naleving van de ISV;
- informatie over hoe eventueel ontvangen signalen (intern en extern) over schending van de ISV afgehandeld zijn.

De rapportage is vormvrij, maar moet voor de bruikbaarheid ervan in het Nederlands- of Engels opgesteld zijn.

Bij de invulling van deze verplichtingen dient opdrachtnemer uit te gaan van:

- de handreiking due diligence voor bedrijven, zoals raadpleegbaar via de [handreiking due-diligence voor bedrijven](#)

Opdrachtnemer kan daarnaast ook gebruik maken van onderstaande informatie en handreikingen:

- [PIANOo website over internationale sociale voorwaarden](#);
- [OESO due diligence handreiking voor maatschappelijk verantwoord ondernemen](#);
- [RBA Practical Guide](#).

24. Drukwerk / Verplichte toelichting op verpakkingskeuze volgens Essentiële Eisen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.27

Omschrijving

De inschrijver dient een toelichting te geven op de verpakkingskeuze, waarbij hij aansluit bij de Essentiële Eisen die uit de Europese Richtlijn Verpakkingen en het Besluit beheer verpakkingen voortkomen. In de toelichting wordt ingegaan op:

1. de onderbouwing voor de verpakkingskeuze;
2. de wijze waarop u toetst of uw keuze voor verpakkingen de meest optimale is vanuit milieu oogpunt, bijvoorbeeld met behulp van de normen NEN-EN 13427 tot en met NEN-EN 13430 of een eigen beoordelingskader;

3. welke maatregelen zijn uitgevoerd en nog zullen worden genomen, om de het volume en gewicht van de verpakking zo klein mogelijk te laten zijn en daarbij wel aan de functionele eisen op gebied van veiligheid, hygiëne en aanvaardbaarheid voor het verpakte product te blijven voldoen.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Het doel van deze eis is dat de inkopende organisatie inzicht krijgt in de onderbouwing van de leverancier voor de verpakingskeuze en de rol die de verpakingsleverancier speelt bij het verduurzamen van de verpakking. De eis stimuleert de keuze voor een verpakking die het meest optimaal is voor het milieu, door de bewuste keuze en communicatie hierover.

Meer informatie over de [Essentiële Eisen](#) en [Afvalfonds Verpakkingen](#).

Mogelijke bewijsmiddelen

- Bewijsstuk waaruit blijkt dat de normen NEN-EN 13427 tot en met NEN-EN 13430 zijn toegepast door inschrijver en/of zijn toeleverancier. Daarmee sluit de keuze voor verpakkingen in elk geval aan bij de Essentiële Eisen.
- Document waaruit blijkt dat een passend ander/eigen beoordelingskader is toegepast.
- Of gelijkwaardig.

25. Drukwerk / Minimaal 5% social return is vereist

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.28

Omschrijving

Opdrachtnemer hanteert voor de uitvoering van de opdracht een norm van 5% social return op de [x].

Opdrachtnemer dient [x] na contractsluiting een plan van aanpak in waarin wordt beschreven op welke manier invulling wordt gegeven aan deze eis. De invulling dient een relatie te hebben met de opdracht, maar hoeft niet in alle gevallen op locaties van de opdrachtnemer te geschieden. In het plan van aanpak moet ook worden beschreven op welke wijze voorkomen wordt dat er verdringing van personeel plaatsvindt door medewerkers uit de doelgroep social return.

De invulling van social return dient in het plan van aanpak te worden onderbouwd op basis van de volgende aspecten:

- totaal aantal in te zetten SR medewerkers (persoon, geen naam i.v.m. AVG);
- periode van inzet SR medewerkers;
- indicatie in te zetten medewerkers (bijv. WWB, WSW, WIA etc.);
- wervingskanaal (bijv. gemeente, UWV etc.);
- over het contract te halen waarde van de [x].

Onder social return vallen de hieronder genoemde doelgroepen:

- a. Wet Werk en Bijstand (WWB) gerechtigden, die langer werkloos zijn dan 12 maanden, 50 jaar of ouder zijn en/of die zonder re-integratieondersteuning of andere begeleiding niet zelfstandig aan werk kunnen komen.
- b. Werkloosheidswet (WW) gerechtigden, die langer werkloos zijn dan 12 maanden, en/of 50 jaar of ouder zijn.
- c. Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) gerechtigden.
- d. Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) gerechtigden.
- e. Wet Arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (WAZ) gerechtigden.
- f. Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (WAJONG) gerechtigden.
- g. Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW) gerechtigden.
- h. De Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ) gerechtigden.
- i. Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) geïndiceerden.
- j. Leer/werkplekken voor niet uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (nuggers).
- k. Leer/werkplekken voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren met onvoldoende kwalificaties.
- l. Leer/werkplekken in het kader van BOL/BBL opleidingen, VSO en/of praktijkscholen.

Toelichting voor de inkoopende organisatie

Vul op de plaats van de eerste en de derde [x] in: loonsom, aanneemsom of het aantal in te zetten uren).

Vul op de plaats van de tweede [x] in: de periode in waarbinnen het plan van aanpak moet worden ingediend.

Social return is voor de Rijksoverheid verplicht bij alle passende aanbestedingen van werken en diensten met een loonsom van ten minste € 250.000,- (excl. btw) en een looptijd van ten minste zes maanden. Rijksorganisaties kunnen bovenstaande eis toepassen, of gemotiveerd een andere meer maatwerk gerichte aanpak kiezen voor social return. Het tewerkstellen van medewerkers uit de doelgroep social return mag niet ten koste gaan van vaste medewerkers of medewerkers met een tijdelijk contract (verdringing). Veel gemeenten en andere overheden hebben een eigen beleid voor de toepassing van social return. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar het beleid van uw eigen organisatie of zie www.pianoo.nl voor meer informatie over het toepassen van social return.

De doelgroepen kunnen per aanbesteding variëren.

Bijbehorende contractbepaling

Zie criterium '**De opdrachtnemer rapporteert over de uitvoer van social return**' voor de bijbehorende contractbepaling.

26. Drukwerk / Een hoger percentage dan 5% social return wordt hoger gewaardeerd

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criteriumtype:** GC
- **Criteriumcode:** 015.29

Omschrijving

Naarmate de inschrijver voor de uitvoering van de opdracht een hoger percentage dan 5%

social return op de [x] aanbiedt, wordt de inschrijving hoger gewaardeerd. De inschrijver dient in een plan van aanpak aan te geven in hoeverre hij zekerheid kan verschaffen dat de social return ook daadwerkelijk kan worden ingezet bij de opdracht.

De invulling van social return dient een relatie te hebben met de opdracht, maar hoeft niet in alle gevallen op locaties van de opdrachtnemer te geschieden. In het plan van aanpak moet ook worden beschreven op welke wijze voorkomen wordt dat er verdringing van personeel plaatsvindt door medewerkers uit de doelgroep social return.

De invulling van social return dient in een plan van aanpak te worden onderbouwd op basis van de volgende aspecten:

- totaal aantal in te zetten SR medewerkers (persoon, geen naam ivm AVG);
- periode van inzet SR medewerkers;
- indicatie in te zetten medewerkers (bijv. WWB, WSW, WIA etc.);
- wervingskanaal (bijv. gemeente, UWV etc.);
- over het contract te halen waarde van de [x].

Onder social return vallen de hieronder genoemde doelgroepen:

- a. Wet Werk en Bijstand (WWB) gerechtigden, die langer werkloos zijn dan 12 maanden, 50 jaar of ouder zijn en/of die zonder re-integratieondersteuning of andere begeleiding niet zelfstandig aan werk kunnen komen.
- b. Werkloosheidswet (WW) gerechtigden, die langer werkloos zijn dan 12 maanden, en/of 50 jaar of ouder zijn.
- c. Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) gerechtigden.
- d. Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) gerechtigden.
- e. Wet Arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (WAZ) gerechtigden.
- f. Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (WAJONG) gerechtigden.
- g. Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW) gerechtigden.
- h. De Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ) gerechtigden.
- i. Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) geïndiceerden.
- j. Leer/werkplekken voor niet uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (nuggers).
- k. Leer/werkplekken voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren met onvoldoende kwalificaties.
- l. Leer/werkplekken in het kader van BOL/BBL opleidingen, VSO en/of praktijk scholen.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Vul op de plaats van [x] in: loonsom, aanneemsom of het aantal in te zetten uren.

Social return is voor de Rijksoverheid verplicht bij alle passende aanbestedingen van werken en diensten met een loonsom van ten minste € 250.000,- (excl. btw) en een looptijd van ten minste zes maanden. Rijksorganisaties kunnen bovenstaande eis toepassen, of gemotiveerd een andere meer maatwerk gerichte aanpak kiezen voor social return. Het tewerkstellen van medewerkers uit de doelgroep social return mag niet ten koste gaan van vaste medewerkers of medewerkers met een tijdelijk contract (verdringing). Veel gemeenten en andere overheden hebben een eigen beleid voor de toepassing van social return. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar het beleid van uw eigen organisatie of zie www.pianoo.nl voor meer informatie over het toepassen van social return.

Bijbehorende contractbepaling

Zie criterium 'De opdrachtnemer rapporteert over de uitvoer van social return' voor de bijbehorende contractbepaling.

27. Drukwerk / Onderzoek maatwerk oplossingen voor social return

- **Ambitieniveau:** 0
- **Criteriumtype:** SUG
- **Criteriumcode:** 015.30

Omschrijving

Suggestie voor de inkopende organisatie

Maatwerk voor Mensen is de nieuwe werkwijze social return voor de Rijksoverheid. De werkwijze biedt ruimte voor een vormvrijere invulling en de mogelijkheid voor maatwerk. Maatwerk voor Mensen heeft een experimenteel en innovatief karakter en gaat over samenwerking tussen HR, Inkoop en leveranciers om meer mogelijk te maken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het streefpercentage is 5% van de totale waarde van opdrachten binnen de categorie/markt/sector. Zie www.maatwerkvoormensen.nl of pianoo.nl voor meer informatie over de werkwijze van het Rijk of toepassingsvarianten van andere overheden.

De verwachting is dat deze aanpak zal leiden tot nieuwe vormen van social return.

28. Drukwerk / De opdrachtnemer rapporteert over de uitvoer van social return

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** CB
- **Criteriumcode:** 015.31

Omschrijving

De opdrachtnemer dient periodiek te rapporteren over de uitvoer van social return op basis van een verantwoordingsformulier conform onderstaande aspecten:

- totaal aantal ingezette SR medewerkers (persoon, geen naam vanwege AVG);
- periode van inzet SR medewerkers;
- indicatie ingezette medewerkers (bijv. WWB, WSW, WIA etc.);
- wervingskanaal (bijv. gemeente, UWV etc.);
- over deze periode gehaalde waarde van de [x].

Toelichting voor de inkopende organisatie

Vul op de plaats van [x] in: loonsom, aanneemsom of het aantal in te zetten uren.

De hier geëiste gegevens kunnen deel uitmaken van een overall rapportage die de

opdrachtgever van de opdrachtnemer wil hebben.

29. Drukwerk / Secundaire/tertiaire verpakking van gerecycled materiaal

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criteriumtype:** EIS
- **Criteriumcode:** 015.21

Omschrijving

Wanneer kartonnen dozen worden gebruikt voor secundaire en/of tertiaire verpakkingen, dienen deze voor minstens 80% uit post-consumer gerecycled karton te bestaan.

Wanneer niet-biobased kunststof folie of -vellen worden gebruikt voor secundaire en/of tertiaire verpakkingen, dienen deze voor minstens 75% uit gerecycled materiaal te bestaan.

Als er om bepaalde redenen niet kan worden voldaan aan deze eis, moet de inschrijver dit onderbouwd toelichten.

Definities, conform [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) §1. Begripsbepalingen, Artikel 1, zie:

1. verpakkingen: alle producten, vervaardigd van materiaal van welke aard ook, die kunnen worden gebruikt voor het insluiten, beschermen, verladen, afleveren en aanbieden van andere producten, van grondstoffen tot afgewerkte producten, over het gehele traject van producent tot gebruiker of consument, wegwerpartikelen die voor dit doel worden gebruikt daaronder begrepen, waarbij verpakkingen uitsluitend omvatten verkoop- of primaire verpakkingen, verzamel- of secundaire verpakkingen en verzend- of tertiaire verpakkingen, en
 1. waarbij producten als verpakking worden beschouwd indien zij aan het vorenstaande voldoen, ongeacht andere functies die de verpakking ook kan vervullen, tenzij het product integraal deel uitmaakt van een ander product en het nodig is om dat product tijdens zijn levensduur te bevatten, te ondersteunen of te bewaren en alle elementen bedoeld zijn om samen gebruikt, verbruikt of verwijderd te worden;
 2. waarbij producten die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld alsmede wegwerpartikelen die in gevulde toestand worden verkocht of die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld, slechts als verpakking worden beschouwd indien zij een verpakkingsfunctie hebben, en
 3. waarbij de componenten van een verpakking en de bijbehorende in de verpakking verwerkte elementen worden beschouwd als deel van de verpakking waarin ze verwerkt zijn en waarbij de bijbehorende elementen die aan een verpakt product hangen of bevestigd zijn en die een verpakkingsfunctie hebben, als verpakking worden beschouwd, tenzij zij integraal deel uitmaken van dit product en alle elementen bedoeld zijn om samen verbruikt of verwijderd te worden.
2. verkoop- of primaire verpakking: verpakking die zo is ontworpen dat zij voor de eindgebruiker of consument op het verkooppunt een verkoopheenheid vormt.
3. verzamel- of secundaire verpakking: verpakking die zo is ontworpen dat zij op het

verkooppunt een verzameling van een aantal verkoopeenheden vormt, ongeacht of deze als dusdanig aan de eindgebruiker of consument wordt verkocht, dan wel alleen dient om de rekken op het verkooppunt bij te vullen en die van het product kan worden verwijderd zonder dat dit de kenmerken ervan beïnvloedt.

4. verzend- of tertiaire verpakking: verpakking die zo is ontworpen dat het verladen en het vervoer van een aantal verkoopeenheden of verzamelverpakkingen wordt vergemakkelijkt om fysieke schade door verlading of transport te voorkomen, weg-, spoor-, scheeps- of vliegcontainers daaronder niet begrepen.

Definitie gerecycled materiaal :

materiaal dat verkregen is via opwerking van afvalmateriaal. Dit kan een afvalstroom in een productieproces zijn (Pre-consumer fase) of afkomstig van producten die al een eerdere gebruiksfunctie hebben vervuld, zoals consumentenafval (Post-consumer fase). Het materiaal kan afkomstig zijn van zowel soortgelijke als andersoortige producten dan het doelproduct. Kenmerkend voor recycling is dat het materiaal gescheiden wordt tot een zo zuiver mogelijke grondstof en aan het begin van een productieproces wordt heringevoerd. Op voorhand van het recyclingproces is doorgaans niet bekend in welk eindproduct het materiaal terecht komt. Doorgaans is een bewerking nodig om de materialen opnieuw in te kunnen zetten in de oorspronkelijke of andere toepassing.

Bij dit criterium gaat het om materiaal dat afkomstig is van producten die al een eerdere gebruiksfunctie hebben vervuld, zoals consumentenafval (post-consumer fase).

Toelichting voor de inkopende organisatie

Benodigde stapelsterkte, of gekoeld transport zijn twee voorbeelden van een onderbouwing die aangeeft dat bij kartonnen dozen een lager percentage gerecycled materiaal realiseerbaar is, om de nodige sterkte van de doos te waarborgen.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Technische productspecificaties van de verpakkingen of andere documentatie waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

Deze tabel toont het unieke nummer van elk criterium in dit document, welke te gebruiken zijn voor uw eigen referentie en ingevuld kunnen worden in de invulvelden van uw aanbestedingssysteem. Het invullen van dit nummer in het aanbestedingssysteem draagt bij aan analyse van het gebruik van deze criteria.

Productgroep	Criterium	Code
Drukwerk	Milieumanagementsysteem is verplicht, Drukwerk	015.01
Drukwerk	Geen schadelijke stoffen in inkt, verfstoffen, vernis, toevoegingen, reinigingsmiddelen en oplosmiddelen	015.02
Drukwerk	Grenzen aan schadelijke stoffen APEOI, halogenen en ftalaten, biocides	015.03
Drukwerk	Grenswaarden aan isopropylalcoholgehalte	015.04
Drukwerk	Een lager isopropylalcoholgehalte wordt hoger gewaardeerd	015.05
Drukwerk	Vlampunt reinigingsmiddelen > 55°C	015.06
Drukwerk	Vlampunt reinigingsmiddelen > 100°C wordt hoger gewaardeerd	015.07
Drukwerk	Bij offsetdrukwerk: Drukplaten zonder film en/of chemicaliën vervaardigd worden hoger gewaardeerd	015.08
Drukwerk	Lage CO ₂ -voetafdruk wordt hoger gewaardeerd	015.10
Drukwerk	Bij offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk: recyclebaar drukwerk wordt hoger gewaardeerd	015.11
Drukwerk	Jaarlijkse rapportage van milieumanagementsysteem	015.12
Drukwerk	Jaarlijkse rapportage van verbeterde milieuprestaties	015.13
Drukwerk	Papier voor professionele afdrucken: 75% teruggewonnen papiervezels, waarvan 80% na verbruik gerecyclede vezels	015.14
Drukwerk	Voertuigen voor vervoer van teruggewonnen papiervezels voldoen ten minste aan emissieklasse 5	015.15
Drukwerk	Verplicht voldoen aan de criteria milieukeur type I voor papierproductie	015.16
Drukwerk	(Verwerkt) Hout dient aan duurzaamheidseisen te voldoen	015.17
Drukwerk	Beperking van gevaarlijke stoffen en mengsels	015.18
Drukwerk	Grenswaarden emissies naar water en lucht	015.19
Drukwerk	Grenswaarde CO ₂ -uitstoot	015.20
Drukwerk	Mogelijkheid tot herbruikbaarheid en recycling verpakkingen wordt hoger gewaardeerd	015.23
Drukwerk	Een beter plan circulaire economie wordt hoger gewaardeerd - bij voldoende aanbod	015.24
Drukwerk	Een beter plan circulaire economie wordt hoger gewaardeerd - bij onvoldoende aanbod	015.25
Drukwerk	Verbeteren arbeidsomstandigheden, mensenrechten en leefbaar loon (ISV)	015.26
Drukwerk	Verplichte toelichting op verpakkingskeuze volgens Essentiële Eisen	015.27
Drukwerk	Minimaal 5% social return is vereist	015.28
Drukwerk	Een hoger percentage dan 5% social return wordt hoger gewaardeerd	015.29
Drukwerk	Onderzoek maatwerk oplossingen voor social return	015.30

Productgroep	Criterium	Code
Drukwerk	De opdrachtnemer rapporteert over de uitvoer van social return	015.31
Drukwerk	Secundaire/tertiaire verpakking van gerecycled materiaal	015.21